

Organ	Kollektivtrafiknämnden
Plats	Kollektivtrafikmyndigheten, Ängsgårdsgatan 12, Västerås
Tidpunkt	Torsdagen den 3 december 2020
Ledamöter	Tommy Levinsson (S), Ordförande Karolina Myllergård (S), deltar på distans Bengt-Åke Nilsson (L), deltar på distans Magnus Ekblad (C), 1:e vice ordförande, deltar på distans Jenny Landernäs (M), 2:e vice ordförande, deltar på distans Gunnar Björnstad (M), deltar på distans Sven Fallgren (SD), t o m § 112, deltar på distans Kenneth Nilsson (SD), ersätter Sven Fallgren (SD) fr o m § 113, deltar på distans
Ersättare	Mikael Peterson (S), deltar på distans Anders Johannesson (C), deltar på distans Niclas Dimander (M), deltar på distans Samuel Stengård (KD), deltar på distans
Övriga	Arne Andersson, förvaltningsdirektör Mohammad Sabet, verksamhetschef Christina Winnieson, ekonomichef, deltar på distans Christina Ersson, mötessekreterare, deltar på distans Elisabet Wigholm, handläggare Marknad, § 116, deltar på distans

§ 100 Fastställande av föredragningslista

Beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs med tillägg av ett nämndinitiativ från Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Niclas Dimander, alla (M). Nämndinitiativet redovisas i § 117 i protokollet.

§ 101 Föregående protokoll

Anmäls att kollektivtrafiknämndens protokoll från sammanträdet 2020-11-05 justerats i föreskriven ordning.

§ 102 Justering

Beslut

1. Gunnar Björnstad utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 103 Nästa sammanträde

Beslut

1. Nästa sammanträde ska äga rum torsdagen den 18 februari 2021 kl. 9.00.

§ 104 Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Inga delegationsbeslut eller anmälningsärenden finns att behandla vid dagens sammanträde.

§ 105 Muntlig information

Muntlig information från förvaltningen.

En film om kollektivtrafikförvaltningens verksamhet under året visas.

Bilaga 1

Arne Andersson går igenom läget i trafiken och tar upp trängsel, covidrelaterad ersättning från staten och dialogen med Västerås stad om underskott i biljettintäkterna. Ett brev angående den senare frågan bifogas till protokollet.

Nämnden diskuterar bland annat de nya skyltarna om att en buss är fullsatt, statens fördelning av bidragen, vaccinering av bussförarna och chaufförer i de så kallade covid-bilarna.

Informationen fortsätter med distansarbete, aktuellt inom Tåg i Bergslagen och Mälardalstrafik, en fråga om att utvidga varumärket VL till att inkludera även serviceresor, höstens medarbetarenkät samt beslut i Surahammar om trafikering.

§ 106 Förvaltningsplan 2021 för Kollektivtrafikförvaltningen

KTM 200079

Regionen förverkligar den politiska vilja som uttrycks av Regionfullmäktige med hjälp av mål- och uppdragsstyrning. Styrsignalerna dokumenteras och förmedlas i dokumentkedjan Regionplan, Förvaltningsplan och Verksamhetsplan.

Dessa förvaltningsplaner utgår från Regionplan 2021-2023. I förvaltningsplanerna beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras av respektive förvaltning för att förverkliga mål och uppdrag givna av regionfullmäktige och regionstyrelse. I planerna fastställs förvaltningarnas ekonomiska förutsättningar med uppgift om ramar, ersättning, investeringar och budget. Planerna ligger till grund för regionstyrelsens löpande uppföljning av mål, uppdrag och genomförande.

Förvaltningsplanen är en rullande treårsplan där det andra och det tredje året utgör ingång i kommande års plan. Regionstyrelsen äger rätt att revidera förvaltningsplanen.

Under överläggningen föreslås en ändring under rubriken Anskaffning av elbussar.

Beslut

1. Förvaltningsplan för Kollektivtrafikförvaltningen 2021 - 2023 godkänns med föreslagen ändring, under förutsättning av regionfullmäktiges fastställande av Regionplan och budget 2021 - 2023.

Protokollsanteckning

Bilaga 2

Jenny Landernäs och Gunnar Björnstad, båda (M), samt Samuel Stengård (KD) lämnar protokollsanteckning enligt bilaga.

§ 107 Långsiktigt program för Tåg i Bergslagen

KTM190069

Bakgrund

För att möjliggöra Tåg i Bergslagens ägares ambitioner samt att skapa en robust och effektiv trafik har ägarna gemensamt upprättat ett långsiktigt program, för trafikutvecklingen med fokus på behovet av tågfordon.

Det föreligger ett behov av att byta ut fem tågfordon av äldre modell. Övriga 23 tågfordon i flottan står inför ökade hyreskostnader, bland annat på grund av flera nödvändiga upprustningar och förbättringar i syfte för att öka robustheten och bibehålla en god komfort. Dessutom behöver andelen reservfordon utökas, så att service, underhåll och reparationer kan ske utan onödig påverkan på trafiken.

Med anledning av ovanstående förutsättningar har ägarnas egna tjänsteorganisationer, på ägarnas uppdrag, tillsammans tagit fram ett långsiktigt gemensamt långsiktigt program för Tåg i Bergslagens trafiksystem, med fokus på fordonsbehovet.

Genom att tillsammans prioritera och effektivisera trafiken har ägarnas ambitioner och behovet av ökad robusthet kunnat tillgodoses med 6 nya fordon (varav fem ersätter äldre fordon) 2023 och ytterligare ett fordon 2030.

Ekonomiska konsekvenser

Av programmet framgår den beräknade kostnadsutvecklingen för respektive region fram till 2030. Utvecklingen baseras på kända förutsättningar 2020.

Beslut

1. Besluts punkt 2 och 3 gäller under förutsättning av övriga berörda läns likalydande beslut i ärendet.
2. Kollektivtrafiknämnden antar Långsiktigt program för Tåg i Bergslagen 2019 – 2030.
3. Programmet ska ligga till grund för fordonsanskaffning inom Tåg i Bergslagen om totalt 7 tågfordon.

§ 108 Beslut kring Almexkortens avskaffande

KTM200091

Sedan Ridango infördes augusti 2015 kan kunder byta in sina gamla Almexkort med resor kvar, till motsvarande resor på aktuella resekort.

I takt med att utveckling och uppdatering av dagens biljettsystem sker, är det svårt ha uppdaterade och parallella system med funktion kvar för att läsa de gamla korten.

Kvitton ska sparas i 10 år, men det finns inte reglerat i någon lag hur länge skyldigheten är att läsa av gamla busskort enligt Region Västmanlands chefsjurist.

Möjlighet att läsa busskort från tidigare system i 10 år är ekonomiskt och tekniskt betungande.

Att ha system/funktion kvar är inte hållbart när kollektivtrafiken försöker hålla en hög säkerhets och funktionsnivå i återförsäljningsenheterna. Det är möjligt, men blir kostsamt och skapar en väldigt marginell nytta för våra kunder.

Kostnaden beräknas till mellan 50 000-100 000 kronor. Utöver installationskostnaden tillkommer underhållskostnad varje år funktionen finns kvar.

Dessa pengar skulle troligen kunna skapa större nytta om de satsades på andra funktioner/aktiviteter.

I ärendet yrkar

Gunnar Björnstad (M) yrkar på återremiss av ärendet för förtydligande.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att nämnden stöder Gunnar Björnstads återremissyrkande och finner att nämnden återremitterar ärendet för förtydligande.

Beslut

1. Ärendet återremitteras för förtydligande.

§ 109 Beslut kring att inte återuppta ombordförsäljning

KTM200092

Beskrivning av ärendet

I februari 2020 stod ombordförsäljningen för 35 % av de totala biljettintäkterna. I mars stängdes bussarnas framdörrar och all ombordförsäljning upphörde. Kunderna hänvisades till VL-appen, Mina sidor, ombud och VL Kundcenter för att köpa biljetter.

Ett köp ombord på bussen tar i genomsnitt 40 sekunder, att jämföra med ett "blipp" som tar mindre än 1 sekund.

Vid införande av månadskort i VLs nya app beräknas att varje visering kommer ta något längre tid än att visera ett resekort. Skånetrafiken har 80% av sin försäljning i appen. De upplever inte att den något längre viseringstiden är ett problem, även om de jobbar för att läsarna ska bli ännu snabbare. Om biljetter inte säljs ombord kommer bussarna ha bättre marginaler att klara dessa viseringar utan att tidtabellen påverkas.

Kortare restid är enligt samstämmig forskning en av nyckelfaktorerna för att kunna erbjuda en attraktiv kollektivtrafik.

Förvaltningen har påbörjat en mindre förstudie för att kartlägga möjligheterna att införa cEMV-kort. Genom att införa denna teknik kan VL fortsätta erbjuda köp av enkelbiljetter inom zon. Kunder som önskar köpa andra produkter hänvisas till vår nya app, vår nya webbshop, ombud eller kundcenter.

Det händer återkommande att det blir fel vid ombordförsäljningen, till exempel att kortet inte startas eller att föraren lägger på fel produkt, vilket innebär merarbete för Kundcenter och Kundenservice samt besvär för kunden.

Innan betalning med cEMV kan göras ombord kommer vissa grupper, som till exempel pensionärer på landsbygden ha svårare att köpa biljett. De kan fylla på sina

kort eller köpa med sig enkelbiljetter hos ombud, men det kräver planering. Att återinföra ombordförsäljningen tillfälligt anses dock vara ett sämre alternativ då det blir rörigt för kunden och vi troligen inte har möjlighet att återuppta ombordförsäljning inom överskådlig tid.

Idag betalar förvaltningen 40 000 kr per månad i avgift för betalterminaler som inte används. Om ombordförsäljningen inte ska återupptas bör dessa sägas upp snarast.

I ärendet yrkar

Gunnar Björnstad (M) yrkar på ändring i första beslutssatsen och tillägg av en beslutssats om uppdrag till förvaltningsdirektören att utreda andra framtida lösningar för biljettförsäljning ombord.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att nämnden stöder Gunnar Björnstads yrkande och finner att nämnden beslutar enligt detta yrkande.

Beslut

1. Lösningen med att inte tillåta försäljning från förarna ombord på bussarna gäller tills vidare.
2. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att utreda andra framtida lösningar för biljettförsäljning ombord.

§ 110 Begäran om behörighet för Region Uppsala att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande busstrafik i Västmanlands län

KTM200093

Sedan många år tillbaka har Region Uppsala och Region Västmanland ett samarbete gällande busstrafik över länsgränsen i syfte att underlätta det länsöverskridande kollektivtrafikresandet. Delar av den regionbusstrafik som Region Uppsala upphandlar bedrivs, i och med detta samarbete, inom Västmanlands län. Region Uppsala håller på att upphandla nytt avtal avseende regionbusstrafiken och har skickat in begäran om behörighet för att fatta trafikpliktbeflut.

I samband med etableringen av Etapp 2 av tågtrafiken i Mälardalstrafiken/UVEN och tågtrafik mellan Västerås och Uppsala från december 2021 pågår dialog mellan Region Västmanland och Region Uppsala för att anpassa utbudsnivån och produktgiltigheten för den länsöverskridande busstrafiken.

Beslut

1. Kollektivtrafiknämnden uppdrar till förvaltningsdirektören att utifrån gemensam beslutad trafikering ingå avtal med Region Uppsala.
2. Kollektivtrafiknämnden ger Region Uppsala behörighet att fatta trafikpliktbeflut för regional busstrafik mellan region Västmanland och region Uppsala enligt inskickad begäran.

§ 111 Nämndinitiativ om avvikelser i särskild kollektivtrafik

RV182140

Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Patrik Andrén, alla (M), lämnade vid nämndens sammanträde 2018-12-17 nämndinitiativ med förslag om följande:

- att nämnden får en redovisning över vilka åtgärder som i dagsläget vidtagits/kommer att vidtas för att minska dessa avvikelser
- att nämnden får en redovisning över vilka effekter tidigare redovisade åtgärder har gett
- att förvaltningen tar fram förslag på hur man kan öka antalet anmälningar om avvikelser, exempelvis med digitala system, samt
- att en redovisning över antalet avvikelser och vad de gäller (i grova drag)

Beslut

1. Nämndinitiativet anses besvarat.

§ 112 Nämndinitiativ om att mäta kvaliteten i länets kollektivtrafik

KTM200059

Jenny Landernäs och Patrik Andrén, båda (M), lämnade vid nämndens sammanträde 2019-04-10 nämndinitiativ med förslag om att ta fram ett förslag på hur utvärdering av kollektivtrafik, både allmän och särskild, kan göras på en mer detaljerad nivå så som exempelvis med en geografisk uppdelning och/eller per utförare.

Ett yttrande över nämndinitiativet redovisas.

I ärendet yrkar

Gunnar Björnstad (M) yrkar på återremiss för komplettering av ärendet.

Jenny Landernäs (M) yrkar i första hand på återremiss för komplettering av ärendet, och i andra hand på bifall till nämndinitiativet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer först återremissyrkandet mot att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde och finner att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde.

Ordföranden ställer därefter beredningens förslag mot Jenny Landernäs yrkande om bifall till nämndinitiativet och finner att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Beslut

1. Nämndinitiativet anses besvarat.

Reservation

Jenny Landernäs och Gunnar Björnstad, båda (M), reserverar sig mot beslutet.

Bilaga 3

Kenneth Nilsson (SD) lämnar protokollsanteckning enligt bilaga.

§ 113 Nämndinitiativ om hot och våld mot chaufförer

RV191903

Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Patrik Andrén, alla (M), lämnade vid nämndens sammanträde 2018-12-17 nämndinitiativ med förslag om följande:

- att frågan om hot och våld mot chaufförer lyfts i nämnden både ur perspektivet nuläge och förebyggande framåt,

- att nämnden får en redovisning av relevant statistik kring hot och våld, tillbud och incidenter, skadegörelse i och kring bussen,
- att nämnden får en redovisning i hur säkerhetsarbetet tillsammans med trygghetskapande arbetet bedrivs i dag, utifrån helhetsperspektiv och förändringar, med andra ord revisionsrapporten, samt
- att nämnden får ta del av förbättringsförslag för att hot och våld mot chaufförer ska minska.

Ett yttrande över nämndinitiativet redovisas.

I ärendet yrkar

Jenny Landernäs (M) yrkar i första hand på återremiss för komplettering av ärendet, och i andra hand på bifall till nämndinitiativet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer först återremissyrkandet mot att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde och finner att det ska avgöras vid dagens sammanträde.

Ordföranden ställer därefter beredningens förslag mot Jenny Landernäs yrkande om bifall till nämndinitiativet och finner att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Beslut

1. Nämndinitiativet anses besvarat.

Reservation

Jenny Landernäs och Gunnar Björnstad, båda (M), samt Kenneth Nilsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

§ 114 Nämndinitiativ om kollektivtrafik efter coronapandemin

KTM200039

Jenny Landernäs (M), Gunnar Björnstad (M) och Samuel Stengård (KD) lämnade vid nämndens sammanträde 2020-05-19 nämndinitiativ med förslag om följande:

- Att ta fram en plan för att återupprätta resandet, både i antal passagerare och i intäkter räknat, till nivåer innan pandemin
- Att redovisa hur serviceresor som sjukresor kan anpassas för att möta behovet av ett ökat resande efter den kraftiga nedgången som är läget nu
- Att analysera och redovisa hur vi kan dra nytta av de förändrade mönster som har skapats under coronakrisen för att nå nya mål vad gäller digitalisering, hållbart resande och attraktivitet
- Att redovisa samtliga åtgärder som införts i samband med corona-pandemin och utvärdera effekter och eventuell framtida fortsättning.

Ett yttrande över nämndinitiativet redovisas.

Beslut

1. Nämndinitiativet anses besvarat.

§ 115 Översyn av planeringsprinciper för den regionala busstrafiken

KTM200094

Grundprincipen för uppdragsplaneringen gällande regional trafik har varit att regionala linjer ska köras mellan kommunhuvudorter. Genom åren har vissa regionala linjer fått ändrad körväg med hänsyn till grundprinciperna medan andra linjer har fått fler uppehåll. Det finns också flera regionala linjer som i huvudsak tillgodoser inomkommunala behov. Sammantaget har detta resulterat till otydlig gränsdragning mellan den inomkommunala och regionala uppdraget där hanteringen i hela länet inte varit fullt ut konsekvent.

Dessutom gör regionen stora insatser för att öka kapaciteten genom förbättrat tågtrafikutbud och uppdatering av fordonsparken.

Därför föreslås en översyn av planeringsprinciper för den regionala busstrafiken enligt redovisad uppdragsbeskrivning.

Beslut

1. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att genomföra en översyn av planeringsprinciper för den regionala busstrafiken enligt redovisat upplägg och presentera förslag till uppdaterade planeringsprinciper för den regionala busstrafiken.

Protokollsanteckning

Bilaga 4

Jenny Landernäs och Gunnar Björnstad, båda (M), lämnar protokollsanteckning enligt bilaga.

§ 116 Ändring av pris och produkter inom busstrafiken i länet

KTM200095

Elisabet Wigholm informerar.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Västerås fattade 2020-11-26 beslut om bland annat följande:

1. Samtliga produkter inom Västerås kommun får en timmes övergångstid i ordinarie produktutbudet från januari 2021
2. 40-resorskortet upphör i ordinarie produktutbudet från januari 2021
3. Prisreducering för ungdomar och seniorer blir 25 % för ordinarie produktutbudet från januari 2021.

Från årsskiftet 2020/2021 kommer 10-korten inte heller längre att vara giltiga ombord på tåg.

Enligt reglemente för kollektivtrafiknämnden äger nämnden rätt att fastställa av kommunerna beslutad taxa inom stadstrafiken och båttrafiken.

Ett förslag presenteras om fastställande av Västerås kommuns beslut, om att göra motsvarande ändringar i regiontrafiken samt om hur genomförandet ska gå till.

Beslut

1. Kollektivtrafiknämnden fastställer redovisade taxeändringarna enligt beslut av kommunfullmäktige i Västerås 2020-11-26.
2. 40-kort Västerås stoppas för försäljning och är giltiga i ett år efter att stoppet införts.
3. 40-kort avvecklas som produkt även i övriga tätorter i Västmanland.
4. Försäljningsstopp för 40-korten i övriga tätorter sammanfaller med försäljningsstopp för 40-kort i Västerås stad.
5. Befintliga 10-resorskort i Västerås stoppas för försäljning samtidigt som 40-korten stoppas för försäljning.
6. En ny 10-kortprodukt införs med 1h övergångstid.
7. Återköp av produkterna tillåts under ett år från försäljningsstoppet.
8. Förändring av 10-kort på länsnivå avvaktas med tills Kundkoll införs.
9. Rabatterat pris ändras samtidigt som 40-korten stoppas för försäljning.

Protokollsanteckning

Bilaga 5

Kenneth Nilsson (SD) lämnar protokollsanteckning enligt bilaga.

§ 117 Nämndinitiativ om förbättringar i utbudet av busskurer

KTN200096

Bilaga 6

Jenny Landernäs och Gunnar Björnstad lämnar nämndinitiativ om förbättringar i utbudet av busskurer enligt bilaga.

Kollektivtrafiknämnden beslutar

1. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att bereda frågan och återkomma med förslag till vidare hantering.

§ 118 Övriga frågor

Inga övriga frågor framställs.

§ 119 Julhälsning

Ordförande tackar nämnden för goda insatser med spänstiga debatter under året, tackar förvaltningen för gott arbete och önskar alla god jul och gott nytt år.

Andre vice ordförande ger förvaltningen en stor eloge för gott arbete under året, tackar nämnden för årets arbete och önskar alla god jul och gott nytt år.

Vid protokollet

Christina Ersson, mötessekreterare

Justerat 2020-12-17

Tommy Levinsson

Ordförande

Gunnar Björnstad

Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla
2020-12-18 intygas:

Christina Ersson